

Vladislav Hradecký: Archeologický výzkum polních opevnění v Čechách se zvláštním zřetelem na Liberecko. Bakalářská práce. Ústav historických věd. Filozofická fakulta. Univerzita Pardubice. Pardubice 2024.

Posudek školitele.

Obsah: Úvod (s. 11-13); Metodika studia polního opevnění (s. 3-15); Terminologie (s. 15-17); Role palných zbraní v rakouském polním opevnění 18. století (s. 17-19); Současný stav studia novověkých polních opevnění z 17. – 19. století (s. 20-24); Lokalizace a přírodní podmínky (s. 25-26); Dokumentace antropogenního reliéfu (s. 26-30); Popis terénních reliktních (s. 30-35); Zpracování naměřených a získaných dat (s. 35-47); Vojenské konfrontace 18. století se zvláštním zřetelem na Liberecko (s. 48-61); Komparace s jiným objektem polního opevnění (s. 61-62); Závěr (s. 63); Elektronické zdroje, použitá literatura (s. 64-66); Seznam ilustrací a tabulek (s. 67).

Téma diplomové práce částečně charakterizuje již její název. Jejím jádrem je dokumentace a nedestruktivní archeologický výzkum reliktních polního opevnění v zalesněném prostoru mezi Libercem a Jabloncem nad Nisou.

V úvodu autor stručně nastínil studovanou problematiku, definoval polní opevnění se zřetelem k užití artilerie v rámci novověkých konfliktů, stručně popsal postup dokumentace a vyhodnocení zjištěných faktů. V další kapitole Vladimír Hradecký popsal různé metodické přístupy ke studiu novověkých polních opevnění, aplikaci širšího spektra nedestruktivních archeologických prospekčních metod včetně využití metod dálkového průzkumu Země (dále DPZ), jakými je např. letecké laserové skenování (dále jen LLS), geografických informačních systémů (dále GIS) a pod. Velmi stručná je kapitola věnovaná dobové terminologii jednotlivých prvků novověkých polních opevnění a technicko-taktickým datům rakouských palných zbraní užívaných k jejich obraně. Zejména údaje o dostřelu jednotlivých skupin zbraní se staly východiskem pro analýzu v prostředí GIS. Následuje kapitola shrnující stav výzkumu novověkých polních opevnění 17. – 19. století s odkazem na nejdůležitější publikované práce. Akcent je kladen zejména na v poslední době slibně se rozvíjející se archeologický subobor - tzv. archaeology of conflict.

Další část práce (kap. 5–8) tvoří vlastní zpracování zkoumané lokality. Autor zvolil metodu vizuálního geodetického průzkumu spojeného se zaměřením reliktních prostřednictvím GSNN stanice. Výsledná data zpracoval a digitalizoval v prostředí freewarových geografických informačních systémů, které jsou dostatečně robustní pro tento typ práce. Zbytek terénu, včetně pro terénní měření nedostupných míst domodeloval prostřednictvím dostupných dat LLS – Digitálního modelu reliéfu ČR 5. generace. Data interpoloval a zvizualizoval opět prostřednictvím freewarového software RVT, přičemž pro své účely využil vhodná již publikovaná nastavení (srov. Kokalj – Hesse 2014). Velice kladně hodnotím autorův pokus o vymezení jednotlivých palebných sektorů pro jednotlivé typy palných zbraní díky prostorovým analýzám v rámci GIS.

V následující kapitole se pak Vladimír Hradecký pokusil obsáhnout vojenské konfrontace 18. století, které se mohly dotknout Liberecka. Zmíněny jsou jak operace sedmileté války (1756–1763), tak i války o dědictví bavorské (1778–1779). Na základě konfrontace archivních písemných i kartografických pramenů v porovnání s výsledky prostorových analýz v rámci GIS dokumentované opevnění mezi Libercem a Jabloncem nad Nisou spojuje s pruským vpádem v roce 1757.

Objekty jsou porovnány se soudobými opevněními Lacyho linie u Jaroměře a fortifikacemi v Broumovském výběžku. Závěr pak stručně shrnuje zjištěné skutečnosti.

Výběr použité literatury je více než dostačující a mile překvapila převaha nad elektronickými zdroji (ty tvoří zejm. odkazy na mapové podklady a manuály pro užívání software). Celkový dojem z práce poněkud snižuje průměrná jazyková úroveň s výskytem neobratných formulací a gramatických chyb. Obrazové přílohy jsou kvalitní doprovází je příslušné technické náležitosti (severka, měřítko).

Práce splnila sledované zadání a cíle. Autor shrnul velké množství informací, které utřídil, analyzoval a vyhodnotil na základě širšího srovnání, čímž zvládl postupy pro zpracování a vyhodnocení nemovitých archeologických terénních situací. Množství shromážděných a kvalitně utříděných informací bude možné využít pro prohloubení eventuálního dalšího studia. Prokázal dobrou úroveň práce s literaturou.

Bakalářskou práci Vladimíra Hradeckého doporučuji k obhajobě.

Navrhuji klasifikaci „B“.

V Pardubicích 12. 5. 2024

PhDr. Jan Musil

Použitá literatura:

KOKALJ, Ž. – HESSE, R. 2014: Airborne laser scanning raster data visualization: A Guide to Good Practice. Žaložba.